

OKRYĆ (53) *vb pf*

o jasne.

inf okryć (5). ◇ *fut* 2 sg okryjesz (1). ◇ 3 sg okryje (9). ◇ 3 pl okryją (4). ◇ *praet* 2 sg m okryłeś, -ś okrył (4). ◇ 3 sg m okrył (6). *f* okryła (3). *n* okryło (1). ◇ 3 pl m *pers* okryli (1). *subst* okryły (6). ◇ *imp* 2 sg okryj (4). ◇ 2 pl okryjcie (1). ◇ *con* 3 sg *f* by okryła (1). ◇ 3 pl *subst* by okryły (3). ◇ *impers praet* okryto (1). ◇ *part praet act* okrywszy (3).

Sł stp brak, Cn s.v. wieniec kładę na kogo, Linde XVIII w.

1. Uczynić niewidocznym otaczając dookoła lub osłaniając z którejś strony; *operire Vulg, PolAnt; obtegere, obumbrare Vulg; abscondere, obscurare PolAnt [kogo, co] (39)* :

α. Z podmiotem nieosobowym: być tym, co okrywa (14) : *LubPs ee; RejAp* 139v, 173; álz obłok iálfny z pádnie [!] z Niebá/ Y támfz onę poftác okryie iák trzebá. *KolakCath* B3v; *WujNT Matth* 17/5.

okryć czym (3): Zálóżyłeś im [górom] gránicę/ [...] By cieniem wyfokości fwych/ zyemie tey nie okryły *LubPs* X5v; *WisznTr* 30; áno go iálfność niemála okrylá Promieniem fwym *GosłCast* 74.

okryć przed czym (1): obiecał im iż będą biegác/ [...] wołáiąc do gor áby ie okryły przed frogofciá [...] fądu Páńfkiego. *RejAp* 40.

Fraza: »ciemności okryją ziemię; nocne cienie świat okryły« = *tenebrae operient terram PolAnt (1;1); BibRadz Is* 60/2; NOcne cienie czárná bárwą świat okryły *WisznTr* 30.

Przen (4) :

Z podmiotem użytym przenośnie (2): *BibRadz Ez* 30/18; Odftrychnąłeś odemnie krewné/ y znáiomé/ Wfzytkich okryły émy niewidomé. *KochPs* 132.

Z podmiotem abstrakcyjnym (2): Będziemy fpác w pohánbieniu nálfym á okryie nas zelzywość nálfá [*operiet nos ignominia nostra*] *Leop Ier* 3/25.

~ W porównaniu (1): Iuz we mnye frogye me złości ták moc wyfułfyły/ A práwye yák oftre éirnye zewfłád mye okryły *LubPs* H3v. ~

β. Z podmiotem osobowym: położyć na coś w celu okrycia [czym] (3) : czarność żałoby/ którą wfzytkie ściány okryto *WysKaz* 44.

Przen (2) : Tác [*nadzieja*] y sídlá na ptafzki/ y ná ryby wedy Rzuca/ okrywfy zdrádfny hak lákością wfzedy *RybGęśli* B.

a) Zadać wiele ciosów (1) : Pálámedeá gwałtem k niemu przyfkoczyłá/ Tego fkrzydły/ y frogim kilofem okryła. *KmitaSpit* C.

γ. O Bogu: rozkazać, aby coś okryło (9) :

okryć czym (2): *RejPs* 24; A Pan wnet vkazác mu fie raczył/ á iálfnością wielką okryć go raczył *RejPos* 284v.

Przen [w tym: czym (6)] (7) :

Z dopełnieniem dalszym użytym przenośnie (3): IÁko okrył mrokiem w popędliwości fwoiey Pan corkę Sionfką *Leop Thren* 2/1; Pan [...] cię zewfłząd cieniem okrije fwoim: Ze cię áni w dzień fłońce gorące przéymie/ Ani zimno miefiácá nocného zéymie. *KochPs* 187, 66.

Z dopełnieniem dalszym abstrakcyjnym (3): okryłeś go záwftydzeniem. *BibRadz Ps* 88/46; Okryj/ pánie/ láfką fwą tych/ którzy cię znáią *KochPs* 51, 8.

a) Wybaczyć (1) : Odpuściłeś ludowi twemu łprofne złości/ Okryłeś miłościwye ich grzechow
wielkości. *LubPs T*.

a. Znaleźć się na czymś w wielkiej ilości (8) :

α. Z podmiotem osobowym lub żywotnym w pl lub w funkcji pl (6) : Y okryją ziemię [szarańcze]/
tāk iż iey widać nie będzie *BibRadz Ex 10/5*; Włzelaki rodzaj bydłat okrył wierzch ziemie *BibRadz
Eccli 16/29, Ex 10/15, Is 60/6; GrzegŚm 1*.

okryć czym (1): iż włfytkę zyemyę yuż dziwnye nápełnili/ A gory cyenyem fwym włfedy możnye
okryli *LubPs S3v*.

β. O Bogu: sprawić, aby coś się znalazło na czymś [czym] (2) : Rufzył gromów/ y wypuścił ogniłtę
łtrząły/ A wnet okrył włzyłtki polá martwými ciáły. *KochPs 24, 170*.

b. O wodzie: zatopić (5) : Okryły ie łrogości wod okrutne bálwany *LubPs gg2v*; Tedy łtały wody
okrywłzy ziemię przez pułtorá łtá dni. *BibRadz Gen 7/23, Gen 7 arg, 19; KmitaSpit A3*.

2. Włożyć jakąś część ubrania, ubrać (się) w coś [co; w tym: czym (4); sobie (2)] (5) : łzyię y czeluści
dobrze okryć *SienLek 93*; Okryi głowę poważnym rąbkiem/ czapką zafię *ZbyłPrzyg Bv, A4v, B3*.

W porównaniu (1): Iáko drugi członki łwé okrył odźzieniem/ Ták on zewłszáđ obłozon iest
złorzeczeniem. *KochPs 169*.

3. Otulić z wierzchu [kogo] (1) : włáđziwłzy w nię [kadź] chorego/ dobrze go okryy *SienLek 91*.

4. Ochronić [kogo (4), co (1) (W przén)] (5) : rádniey fie chlubić będę/ z niedużości moiey/ áby
moc Chriłtułowá mnie okryłá. *CzechRozm 203; CzechEp 324*.

okryć od czego (1) czym (2): *CzechEp 324; KmitaPsal A4v cf W przén*.

W przén (3) : Tyś Pánye Boże moc zbáwyenyá mego/ Sam okrył głowę mnye nędzniká łwego/ W
dzyeń walki com myał od człowyeká złęgo *LubPs ee2v*; chce winnikámi onemi figowemi/ ktorých
y Adám z Ewą wzywał/ okryć od Antychriłtołtwá Papę łwego Rzymłkiego. *CzechEp 324*; iefliż Pan
známi/ Ktoż nas zwalczy/ iuż mu wierz/ wygramy to łámi. Okrye cię Twą tarczą/ y wprzod cie
powiedźie *KmitaPsal A4v*.

5. Zataić, przedstawić w lepszym świetle [co] (3) : Lecź wy co wálzých roznic y niezgod okryć
niemożećie: [...] *WujJud 118v*; Gdyż nagorłzy połtępek praktika okrye *WierKróc B2v*; gdyż miłóść
zákrywa (*marg*) okrije. G. (–) wielkość grzechow *WujNT 1.Petr 4/8*.

Synonimy: 1., 2. odziać, przyodziać.

Formacje współrdzenne cf KRYĆ.

Cf OKRYCIE, OKRYTY